

Predgovor

Nada Trunk Širca

Mednarodna fakulteta za družbene in poslovne študije
Univerza na Primorskem, Fakulteta za management
trunk.nada@gmail.com

 © 2025 Nada Trunk Širca
<https://doi.org/10.53615/978-961-6813-56-3/7-8>

Za vsako organizacijo, tudi vojaško, je ključnega pomena, da razpolaga s kadri, ki so ustrezno izobraženi in usposobljeni za učinkovito opravljanje svojih nalog. Izobraževanje teh kadrov predstavlja temelj uspeha, ki se v primeru vojaške organizacije odraža v njenem razvoju, prilagodljivosti in operativni učinkovitosti. Pravzaprav predstavlja izobraževanje osrednji steber vsake sodobne in zmogljive oborožene sile. Vojaško izobraževanje in usposabljanje ne oblikujeta le izvajalcev ukazov, temveč uspešne vojaške poveljnike in večšče strokovnjake, ki morajo delovati v kompleksnih in hitro spreminjajočih se varnostnih okoljih – pogosto na presečišču nacionalnih interesov, zavezniških zavez in civilne družbe.

Monografija, ki je pred vami, predstavlja rezultat sistematičnega raziskovalnega in analitičnega dela, opravljenega v okviru ciljno raziskovalnega programa (CRP) Vojaška kariera, utemeljena na vojaških vedah (VoKa), financiranega s strani Ministrstva za obrambo Republike Slovenije (MORS) in Javne agencije za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije (ARIS) (številka projekta V5-2365). Projekt Vojaška kariera, utemeljena na vojaških vedah se osredotoča na razvoj izobraževanja in raziskovanja na področju vojaških ved v Republiki Sloveniji. Njegov cilj je analizirati trenutno stanje, prepoznati vrzeli v pravnih in izobraževalnih okvirih ter razviti predloge za vključitev vojaških vsebin v javni izobraževalni sistem in klasifikacije poklicev. Projekt obravnava potrebo po sistemskem razvoju vojaške kariere, vključno z uvedbo mikrodokazil, oblikovanjem novih izobraževalnih programov in možnostjo ustanovitve raziskovalnega inštituta za vojaške vede. Posebna pozornost je namenjena primerjavi z drugimi državami članicami EU in Nata, krepitvi sodelovanja med vojaškimi in civilnimi institucijami ter povezovanju z gospodarstvom.

Monografija se osredotoča na dve osrednji temi: prvo predstavlja razumevanje vojaških ved in preobrazba poklicnega vojaškega izobraževanja v postmodernistični dobi, drugo pa perspektiva povezovanja civilnih in vojaških izobraževalnih sistemov ter njun vpliv na razvoj vojaške kariere v Sloveniji. Gre za problematiko, ki je v preteklosti pogosto ostajala obrobna, danes pa

postaja ključna za razumevanje profesionalizacije oboroženih sil, kadrovskega razvoja ter privlačnosti vojaškega poklica za mlade generacije. Pri tem velja poudariti, da se monografija osredotoča predvsem na izobraževanje častnikov in podčastnikov, medtem ko izobraževanje in karierni sistem vojakov ostajata v ozadju.

Prispevki v monografiji obravnavajo vojaško izobraževanje častnikov in podčastnikov z različnih zornih kotov – zgodovinskega, systemskega, empiričnega in primerjalnega. Analizirali smo razvojne poti in strukture vojaškega izobraževanja od obdobja Avstro-Ogrske, prek Jugoslavije, do sodobne Slovenske vojske, pri čemer so vključeni tudi najnovejši pristopi, kot so kompetenčni model, modularna zasnova izobraževanja in integracija v visokošolski prostor. Monografija obenem poudarja sodoben pomen razvoja vojaških ved, pri čemer posebej izpostavlja interdisciplinarnost, dinamiko civilno-vojaškega sodelovanja na področju raziskovanja in izobraževanja ter pomen medinstitucionalnega povezovanja. V tem okviru najdete poglobljene analize ključnih dejavnikov, ki vplivajo na spremembe v strukturi in vsebini vojaškega izobraževanja, zlasti v luči postmodernih varnostnih izzivov. Posebno pozornost je tudi na empirični analizi stanja ter na izzivih in priložnostih na področju vojaškega izobraževanja, usposabljanja in raziskovanja v Sloveniji, kar temelji na intervjujih s pripadniki Slovenske vojske.

Monografija ponuja pregled mednarodnih modelov (ZDA, Nemčija, Norveška), ki lahko služijo kot inspiracija pri reformi slovenskega sistema, hkrati pa opozarja na systemske vrzeli – od pomanjkanja akreditacij do šibke povezave med formalnim izobraževanjem in kariernim napredovanjem. Poseben poudarek je na vlogi Centra vojaških šol Slovenske vojske, ki se je ob koncu leta 2024 preimenoval v Poveljstvo za doktrino, razvoj, izobraževanje in usposabljanje, na sodelovanju s civilnimi institucijami in prihodnjih smernicah za razvoj vojaške kariere kot celostne in akademsko utemeljene poti.

Monografija je namenjena širokemu krogu bralcev: raziskovalcem, strokovnjakom z vojaškega, obrambnega in varnostnega področja, preučevalcem in razvijalcem vojaškega izobraževanja, odločevalcem v obrambni politiki ter vsem drugim, ki jih zanima prihodnost slovenskega obrambnega sistema in znotraj njega Slovenske vojske. Njena vsebina lahko služi kot strokovno izhodišče za strateške razprave, oblikovanje reformnih ambicij in krepitev povezav med vojaškim in civilnim znanjem.

Verjamemo, da bo ta publikacija prispevala k boljšemu razumevanju izzivov in potencialov vojaškega izobraževanja v Sloveniji ter spodbudila nadaljnji razvoj profesionalne, etične in akademsko podprte vojaške kariere častnikov in podčastnikov, ki bo kos zahtevam sodobnega varnostnega okolja.